

Τριώδιον Κατανυκτικόν

Ἔνα Πνευματικὸ Ταξίδι
πρὸς τὸ Τέλος τοῦ παλαιοῦ
καὶ τὴν Ἀρχὴ τοῦ Νέου

■ † Κυριακὴ Τελώνου καὶ Φαρισαίου

Εἴσοδος στὸ πνεῦμα τοῦ Τριωδίου* Προπαρασκευαστικὴ Περίοδος

Μὲ τὴν ἑβδομάδα πού μόλις πέρασε καὶ μὲ τὴν Κυριακὴ αὐτὴ (Λουκ. 17'10-14), μπαίνουμε στὴν περίοδο τῆς προπαρασκευῆς γιὰ τὴν Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ· διάστημα πού θὰ διαρκέσει κάποιες ἑβδομάδες προτοῦ ἀρχίσει ἡ περίοδος τῆς Νηστείας.

Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ μᾶς ὀδηγεῖ κάθε χρόνο στὴν Ἑορτὴ τοῦ Πάσχα. **Κ**άθε χρόνο διανύουμε τὴν προνομιακὴ αὐτὴ περίοδο, ἡ ὁποία μᾶς θυμίζει τόσο τὴν πορεία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ τῆς Παλαιᾶς

Διαθήκης ἐπὶ σαράντα χρόνια διὰ μέσου τῆς ἐρήμου πρὸς τὴν Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, ὅσο καὶ τὶς σαράντα ἡμέρες, κατὰ τὶς ὁποῖες ὁ Χριστὸς νήστεψε στὴν ἔρημο, θέλοντας νὰ ἀνανεώσει κατὰ κάποιον τρόπο στὸ Πρόσωπό Του τὴν πορεία αὐτὴ τοῦ Ἰσραὴλ· ὄχι πιά ἐπὶ σαράντα χρόνια, ἀλλὰ γιὰ σαράντα συμβολικὲς ἡμέρες. **Ν**ὰ τὴν ἀνανεώσει Ἐκεῖνος, ὁ Ὅποιος ὀλοκληρώνει στὸ Πρόσωπό Του ὅλο τὸ μυστήριον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅλο τὸ μυστήριον τοῦ Ἰσραὴλ.

Ο συμβολικὸς ἀριθμὸς σαράντα περιλαμβάνει μιὰ περίοδο προετοιμασίας, κατὰ τὴν ὁποία ἡ ψυχὴ προδιατίθεται νὰ δεχθεῖ τὸ πλήρωμα τῆς Θείας Χάριτος. **Ἔ**τσι θὰ ὀδηγηθοῦμε πρὸς τὴν εἴσοδο στὴν Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, δηλαδὴ στὴν Ἀνάστασι μαζὶ μὲ τὸν Χριστό.

Ακολουθοῦμε ἐπομένως κάθε χρόνο τὸ ἴδιο ὁδοιπορικὸ καὶ θὰ ἔπρεπε κάθε φορὰ νὰ προοδεύουμε· εἶναι τὸ ὁδοιπορικὸ κάθε Χριστιανοῦ, πού ξεκινᾷ μὲ τὸ Βάπτισμά μας, καὶ θὰ ἦταν εὐχῆς ἔργο κάθε φορὰ νὰ ἐμβαθύνουμε, κάθε χρόνο νὰ σημειώνουμε πραγματικὴ πρόοδο, νὰ διεισδύσουμε ὅλο καὶ περισσότερο στὸ Μυστήριον τοῦ Θανάτου καὶ τῆς Αναστάσεως ἐν Χριστῷ, ὥστε μὲ τὴν δύναμη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ

ζοῦμε στο πλήρωμά της την θέωση αυτή, την ἐν Χριστῷ υιοθεσία παρὰ τοῦ Πατρός, ἢ μᾶλλον νὰ ζῆ Ἐκεῖνος ὅλο καὶ περισσότερο μέσα μας.

• **Γι'** αὐτὸ καὶ ἔχει μεγάλη σημασία νὰ παρακολουθοῦμε τὴν περίοδο αὐτή, πὺ μᾶς προετοιμάζει γιὰ τὸ Πάσχα, μέσα ἀπὸ τὴν λατρευτικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Κάθε χρόνο, μᾶς χαρίζεται νὰ εἰσδύουμε ὅλο καὶ βαθύτερα στοῦ θαῦμα αὐτὸ πὺ εἶναι ἡ Χριστιανικὴ ζωὴ. **Ένας** μεγάλος λειτουργιολόγος ἔλεγε ὅτι ἡ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ εἶναι περίοδος μοναστικῆς ζωῆς, στὴν ὁποία ἡ Ἐκκλησία ἐντάσσει ὅλους τοὺς πιστοὺς. **Διότι** ἡ μοναστικὴ ζωὴ, κατὰ βάθος, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἓνα προνομιακὸ μέσον γιὰ νὰ ζήσουμε στὴν πληρότητά του αὐτὸ πὺ εἶναι ἡ ζωὴ κάθε Χριστιανοῦ, αὐτὸ πὺ κάθε Χριστιανὸς πρέπει νὰ βιώνει ὅσο διαρκεῖ ἡ ζωὴ του. **Κατὰ** τὴν Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ ὁμως ἡ Ἐκκλησία διευκολύνει πρὸς τοῦτο κάθε Χριστιανό, προσφέροντάς του **μιὰ περίοδο νηστείας, ἐντονότερης προσευχῆς, θὰ ἔλεγα δὲ καὶ μεγαλύτερου χωρισμοῦ ἀπὸ τὸν κόσμο (λιγότερη τηλεόραση, λιγότερο διαδίκτυο...).**

* * *

Βεβαίως, ἡ θεμελιώδης πρακτικὴ τῆς Μεγάλῃς Τεσσαρακοστῆς εἶναι ἡ **νηστεία**. **Τὸ** σημερινὸ ὁμως εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα μᾶς θυμίζει, ὅτι **ἀκόμα σημαντικότερη ἀπὸ τὴν νηστεία εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη τῆς καρδιᾶς**. **Ἡ νηστεία μας δὲν ἔχει ἀξία παρὰ μόνον ἂν ἀποτελεῖ τὴν σωματικὴ ἐκφράση τῆς βαθείας ταπείνωσης τοῦ εἶναί μας**. **Στὴν** Αἴγυπτο, τὸν 4ο αἰῶνα, ἓνας νεαρὸς Μοναχὸς ρώτησε ἓναν Γέροντα τῆς ἐρήμου: «σὲ τί χρησιμεύουν οἱ νηστεῖες μας;»· καὶ ὁ Γέροντας τοῦ ἀπάντησε: «ταπεινώνουν τὴν ψυχὴ μας».

Ἡ νηστεία τῆς Σαρακοστῆς, πὺ θὰ ἀρχίσουμε σὲ λίγες ἐβδομάδες, ἔχει λοιπὸν ὡς σκοπὸ νὰ μᾶς βοηθήσει νὰ διεισδύσουμε περαιτέρω, μαζί μὲ τὸ ἴδιο τὸ σῶμά μας, στὴν βαθιὰ αὐτὴ **ταπείνωση**, στὴν **ταπείνωση** τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν θεμελιώδη στάση πὺ μᾶς ζητεῖται καὶ πὺ μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ὑποδεχθοῦμε πλήρως τὴν δωρεὰ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ νηστεία ὀλοκληρῶνεται πάντοτε μὲ τὴν **προσευχὴ**, καὶ ἡ Τεσσαρακοστῇ εἶναι μία περίοδος κατὰ τὴν ὁποία ἡ **προσευχὴ** μας πρέπει νὰ γίνεται ἐντονότερη.

Κατ' ἀρχάς, **προσευχὴ μὲ τὴν Ἐκκλησία**· κάτι πὺ σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ συμμετέχουμε στὶς ἱερὲς Ἀκολουθίες τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸ δυνατόν περισσότερο. **Όλα** τὰ κείμενα τοῦ Τριωδίου, τοῦ βιβλίου αὐτοῦ πὺ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας συνέθεσαν γιὰ νὰ μᾶς καθοδηγήσουν καθ' ὅλη αὐτὴ τὴν περίοδο, εἶναι τόσο πλούσια, τόσο ὠραῖα. **Εἶναι** καλὸ νὰ ἔχουμε ἓνα ἀντίτυπο τοῦ Τριωδίου, γιὰ νὰ τροφοδοτοῦμε τὴν ἀτομικὴ μας προσευχὴ στὸ σπίτι.

Καὶ μετὰ, ὅπως σᾶς ἔλεγα, ἡ **προσευχὴ προϋποθέτει κάποια ἀπο-**

στασιοποίηση από τὸν κόσμο· καὶ ἡ περίοδος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς εἶναι χρόνος, κατὰ τὸν ὅποιον πρέπει νὰ στραφοῦμε περισσότερο πρὸς τὸν ἔσω ἄνθρωπο, νὰ ζήσουμε περισσότερο μέσα στὴν καρδιά μας, ἀποφεύγοντας ὅτι θὰ μπορούσε νὰ ἀποτελέσει περισπασμό, κάθε μορφῆ διασπάσης, πού ὑπὸ ἄλλες συνθήκες θὰ ἦταν νόμιμη. **Σ**τὴν διάρκεια αὐτῆς τῆς Τεσσαρακοστῆς, πρέπει ἀσφαλῶς νὰ προσπαθήσουμε νὰ στρέψουμε περισσότερο τὴν προσοχή μας πρὸς τὴν ἐντὸς ἡμῶν παρουσία τῆς Θείας Χάριτος, ἡ ὁποία μᾶς ὀδηγεῖ.

Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή εἶναι ἀκόμα περίοδος ἀφιερωμένη στὴν ἐλεημοσύνη, ἀφιερωμένη στὴν ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον, διότι, ἂν ἡ **νηστεία** πρέπει νὰ συνοδεύεται ἀπὸ **ταπεινὴ καρδιά**, πρέπει νὰ συνοδεύεται καὶ ἀπὸ **ἀγάπη** πρὸς τὸν συνάνθρωπο, κάτι πού ἀποτελεῖ θεμελιώδη νόμο γιὰ τὸν Χριστιανό.

Ἡ ἀγάπη αὐτὴ θὰ φανερωθεῖ εἴτε μὲ τὴν ἀγαθοεργία εἴτε μὲ μεγαλύτερη προσοχή πρὸς ἐκείνους πού μᾶς περιβάλλουν, μία προσπάθεια νὰ γίνουμε πράγματι **διάκονοι ὄλων**.

* * *

Αὐτὸ εἶναι τὸ πρόγραμμά μας γιὰ τὴν Μεγάλη Τεσσαρακοστή, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν προπαρασκευαστικὴ τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς περίοδο, στὴν ὁποία εἰσερχόμαστε σήμερα· αὐτὰ ὅλα θὰ τὰ ζήσουμε χάριε στὶς λατρευτικὲς εὐκαιρίες τοῦ διαστήματος αὐτοῦ.

Εἶθε, λοιπόν, ὁ Κύριος νὰ μᾶς βοηθήσει νὰ εἰσέλθουμε πράγματι στὸ πνεῦμα τῶν ἡμερῶν, νὰ μᾶς βοηθήσει νὰ ζοῦμε κάθε χρόνο, καὶ μάλιστα φέτος περισσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ προηγούμενα χρόνια, μὲ μεγάλη **πνευματικὴ ἔνταση!**

Ἡ μακρὰ αὐτὴ περίοδος, περίοδος Χάριτος, «καιρὸς εὐπρόσδεκτος», ὅπως λέμε στὴν Θεία Λειτουργία, χρόνος εὐνοϊκὸς γιὰ νὰ ἀνθίσει μέσα μας ἡ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ, μᾶς δίδεται, ὥστε ἡ Χριστιανικὴ μας ζωὴ νὰ μὴν εἶναι στατικὴ, ζωὴ κατὰ τὴν ὁποία δὲν προχωροῦμε, ἀλλὰ ἀντιθέτως **νὰ ζῆ ὄλο καὶ περισσότερο ὁ Χριστὸς μέσα μας**. **Ὁ** παλαιὸς μας ἄνθρωπος, τὸ παλαιὸ ἐγώ, νὰ ὑποχωρεῖ καὶ ἔτσι νὰ μετᾶσχουμε πλήρως τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴν ὁποία πορευόμαστε.

**Αὐτῷ ἡ δόξα,
σὺν τῷ ἀϊδίῳ Πατρὶ, καὶ τῷ Παναγίῳ Πνεύματι,
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμήν!**

(*) Γ π. Πλακίδα Deseille, «Μυστικὴ Ἄνοδος», σελ. 17-22, ἐκδόσεις «Ἑαρ», Φεβρουάριος 2022. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.